

Landskap: *Halland*Upptecknat av: *Bror Jansson*Härad: *Släp*Adress: *Skottorp*Socken: *Rännestöv*Berättat av: *Eustav Jansson*Uppteckningsår: *1939*Född år *1881* i *Rännestöv*

Uppteckningen rör *En sägen om Hallands-*
åsens uppkomst sid 1.
Marflätade hästar -" - 2.
Trollen i Hallandsåsen -" - 3.
Hedel mot bondvärk -" - 4.
Iseldar -" - 6.

ACC. N:R.

5875

Landskap: *Halland*

Upptecknat av:

*Bror Jansson*Härad: *Nöh*

Adress:

*Skottorp*Socken: *Rännestöv*

Berättat av:

*Gustav Jansson*Uppteckningsår: *1939*

Född år

*1881 i Rännestöv*LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVEn sägen om Hallands äsens upp-
kornst.

En jätte ville göra sig en bro
över till Danmark. För att få en bro till-
spänd bar han sand och sten i en säck,
och detta skulle han sedan kasta i havet.
När ^{han} bar säcken på ryggen, gick det hål
på den, och innehållet rann ut. Jätten
märkte ingenting, förrän han kom fram
till havet. Säcken var då tom och av
gruset och stenen i den hade bildats en
hög ås, nämligen Hallands äsen. Somme
jätte säges också ha bildat Södersäsen
i Skåne på liknande sätt.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5875

Landskap: Halland

Upptecknat av: Per Jansson

Härad: Hög

Adress: Skottungs

Socken: Rännestöv

Berättat av: Gustav Jansson

Uppteckningsår: 1939

Född år 1881 i Rännestöv

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

Marfläpade hästar.

Maran kunde ibland fläta manen på hästar, som hade stor och yvig man. När de hade ryttats på dagen så att manen låg slät-kammad, var den morgonen därpå ännu flätad av maran. Då någon skulle köpa en ny häst, var en marflätad häst mera lätt såld än en annan, ty den allmänna meningen var att sådana hästar voro fullt friska och bättre än andra hästar.

ACC. N:R. 5875

Landskap: Halland

Upptecknat av: Bm Jansson

Härad: Hög

Adress: Skottorp

Socken: Rönneby

Berättat av: Gustav Jansson

Uppteckningsår: 1939

Född år 1881 i Rönneby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-

3 ARKIV

Trollen i Hallandsåsen

I forna tider hade trollen en gång genom Hallandsåsen. I denna för-
dades de från Halland till Skåne. Ingången
till gången var vid Gräsyd i Östra
Karup, och platsen kallas Klacken. Nu-
mera har gången till största delen rasat
igen, sedan trollen försvunnit. Denna
sagen om trollens gång genom Hallandsåsen
är mycket känd, men några detaljer
har jag inte kunnat få tag på.

ACC. N:R. 5875

Landskap: Halland

Upptecknat av: Pm Jansson

Härad: Höh

Adress: Skutumpah

Socken: Rännestöv

Berättat av: Gustav Jansson

Uppteckningsår: 1939

Född år 1881 i Rännestöv

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4

Medel mot landvärk

En salt sill (spickesill) bands fast under fotsulan och fick ligga så en natt. Var ett bra medel mot landvärk och användes ofta.

Beck, salt eller grovt bröd lades ofta i ihåliga länder, då en person hade tandvärk. Becket kunde draga ut "masken i länderna" sådes det.

Ett bra medel var också att lägga riven pepparrot på armen. Denna "drag" så snycket, att det bildades en blåsa på armen och tandvärken försvann.

Andra goda medel voro att ha fötterna i het vatten en stund eller

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5875

Landskap: *Skåne* Upptecknat av: *Boor Jansson*
Härad: *Hörs* Adress: *Skåne*
Socken: *Rönneby* Berättat av: *Erik Jansson*
Uppteckningsår: *1939* Född år *1881* i *Rönneby*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5

att lägga rågnjölsgjöl på kinden eller
att lägga snus eller tabak i munnen. För
använde man också ofta "komfortbränne-
vin". En person som hade tandvärk, tog mun-
nen full av detta och spottade efter en stund
ut det igen.

ACC. N:R.

5875

Landskap: SkåneUpptecknat av: Bm JanssonHärad: HöAdress: SkattorpSocken: RännestövBerättat av: Gustav JanssonUppteckningsår: 1934Född år 1881 i RännestövLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVÅrseldar, kartfrägelista 8.

a) Elden antändes i sambandsgången på påskaffonen. Orsaken till att man tände en eld är skänd; möjligen avsåg seden för att bränna och skrämma bort häxor.

b) Elden kallades av allmogén "påskablåss."

c) Oanvändbar bräde säson det avklippta från hagtrushäcker, gamla fjerrumnor och annat bräde använde man som bränsle. Gamla julgranar utgjorde det första man samlade ihop till "påskablåset". Någon figur, något djur eller ben eller dylikt brukade inte

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5875

Landskap: Halland

Upptecknat av: Profusson

Härad: Hölh

Adress: Skattung

Socken: Rännstöv

Berättat av: Gustav Jansson

Uppteckningsår: 1939

Född år 1881; Rännstöv

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

förekomma i påskahögen. På samtliga platser s. ex. i Perstorp brukade ungdomen för en 25 år sedan lägga ihop till en kanna fotogen. Detta hölls i ett körl, som placerades på tre pålar. Dessa sattes på en högt belägen plats, så att skenet syn-tes vida omkring.

Sedan att tända "påskablöss" lever nästan oförändrat kvar ännu 1939. Kanske att de inte är så talrika som förr.

Angående kuster Janssens levnad se Tidigare inlämnade folkminnen.

Landskap: *Halland* Upptecknat av: *Bror Jansson*
Härad: *Släke* Adress: *Skottorp*
Socken: *Rönnebo* Berättat av: *Nelly Bengtsson*
Uppteckningsår: *1939.* Född år *1877* i *Åstorp* by

Uppteckningen rör *Förgjort smör* sid *9.*
Kärlekskur -"- *13.*

a. 14-17

ACC. N:R. 5875

Landskap: Halland

Upptecknat av: Prior Jansson

Härad: Håk

Adress: Skottorp

Socken: Rinnestår

Berättat av: Nelly Brungtsson

Uppteckningsår: 1939

Född år 1877 i Skottorp i Rinnestår

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9

Förgjort smör.

När min morfar Henna gifte sig borte i Kludehasen i Rinnestårs socken med Esper Toms Ola (Ola Esbjörns son), var han kommen rätt till ären. Ola hade varit änkan i några år, och hans störste "glättka" hade platser borte och vore ute och tjänke. Men din minste "pojken" var bara liten, när Henna flyttade dit. Stället födde en häst och ett par "koer". Hanne hade tjänt i många år och var därför van vid alla sorters arbete vid ett jordbruk, som hör kvinnfolken till.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5875

Landskap: Halland

Upptecknat av: Bror Jansson

Härad: Fik

Adress: Skottorp

Socken: Rännestöv

Berättat av: Nelly Brangtsson

Uppteckningsår: 1939.

Född år 1827 i Skottorp, Rännestöv

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

10

Men hos Ola var det som alldeles,
^{färdigt} när hon skulle kärna smör. Kärna
smör bette det egentligen inte utan vis-
pa smör. Kärna förades bra, och njöt-
kade mycket, och därför blev grädd-
teuset fort fullt. Flar hon än var
sig åt, blev det inget smör, och så
gick det flera gånger i rad. Hon
beklagade sig för "nabbofunkimmer", och
denna rädde henne att förfråga sig hos
Myllepellens Nils i Tormarp, Vätörps socken
(Nils Persson), för han brukade kunna
veta råd för sådant och avhjälpa
elendet. Hanna gick dit och frågade

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5875

Landskap: Halland

Upptecknat av: Per Jansson

Härad: Håk

Adress: Skottorp

Socken: Rännestöv

Berättat av: Kelly Bengtsson

Uppteckningsår: 1939

Född år 1877 i Skottorp Rännestöv

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

B

11

honon, vad hon skulle göra för att få smör. Hon svarade: "Jag kan inte göra någonting, förrän den ene koen har kalvat. När du mjölkar koen första gången efter kalvningen, skall du mjölka i ett äggskal. Sedan skall du med handen skyta koen tre gånger över länden och säga: "Förrän någon mjölkar dig i denna bytta, förr än hör ingen, som får något smör av dig." Nils påstod, att några grannar tog smöret och gjorde så, att det inte blev något smör. När den första koen hade kalvat, gjorde slanna som

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5875

Landskap: Halland

Upptecknat av: P. Jansson

Härad: Höle

Adress: Skottorp

Socken: Rännestorp

Berättat av: Nelly Brantstam

Uppteckningsår: 1939

Född år 1877 i Skottorp i Rännestorp

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8 12

Nils rätt brenne till. Och efter denna
tid fick hon smör, både så mycket
som de själva använde och en del
till avsalu.

ACC. N:R. 5875

Landskap: Halland Upptecknat av: Bror Jansson
Härad: Våke Adress: Skottorp
Socken: Rännestöv Berättat av: Melly Branstom
Uppteckningsår: 1939. Född år 1877 i Rännestöv

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

\$ 13

Kärlövs kur.

För ungefär 60 år sedan över-
tog Svenss Kal (Karl Svensson) hemmanet
efter sin far i By i Rännestövs socken.
Hemmanet var skuldsatt till sitt fulla vär-
de, och ^{han}fick ^{därför} se sig om efter ett rikt
fruntimmer till "madmor" på stället. Han
friade på uppmaning av föräldrarna först
till Andreasa Neta (Neta Andreasson) i
Stäme i byen intill. Hon var sömmer-
ska och hade några tusen kronor i arv
efter sina föräldrar, och därtill var
hon den grannaste flickan i hela
Ovanby. Ovanby berömdes några byar

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5875

Landskap: Halland

Upptecknat av: Bror Jönsson

Härad: Håh

Adress: Skottorp

Socken: Rännstev

Berättat av: Nelly Persson

Uppteckningsår: 1939

Född år 1877 i Skottorp i Rännstev

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

14

i östra delen av Rännstevs socken.
Neta var inte alls pigg på att gifta
sig med Svenska Kal, för Neta hade en
annan fästeman. När han så fäste
hungen av henne och snacka om det
för sin mor, så tala hon i sin tur
om det misslyckade frieriet för sin
kusin Pellas Penilla (Pehunella Persson),
och bad om ett råd. Penilla hade
syfte om sig att kunna lite mer
än andra, och därför var ^{hon} villig
att göra sitt bästa. Hon laga till
någonting, som skulle hjälpa, så att
Neta fick kärlek till Svenska Kal.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5875

Landskap: Halland

Upptecknat av: Bror Janzon

Härad: Höh

Adress: Skutarp

Socken: Rinnestön

Berättat av: Nelly Brannstrom

Uppteckningsår: 1939

Född år 1877 i Skutarp i Rinnestön

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

15

När Panilla fick "medikamentet" järdigt, gjorde hon sig ärende till smörskan och fick genom list Neta att förtära detta. Skat efteråt blev ^{Neta} ~~valdeles~~ vansinnig och våldsam, så att två karlar måste vakta henne både natt och dag. När detta varat en tid, och då det inte blev bättre, gick Neta s:n till Mylle-Pellens Nils (Nils Persson) i Tormars i Värpors socken och tala om förhållandet. Han följde med henne hem och vakade över Neta en hel natt. Så länge Nils var där och

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5875

Landskap: Halland Upptecknat av: Bror Jansson
Härad: Håh Adress: Skottorp
Socken: Rönneby Berättat av: Nelly Bengtson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1872 i Skottorp i Rönneby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

§

16

satt vid sängen, var hon lugn, men när ^{han} gick ut, blev hon lika våldsam som förut. Nils påstod, att det var halldom med i spelet, och själv begrep han inte brömedlet. Nils i sin tur reste ned i sin tur till kloke Lars i Åsum i Skåne för att rådfråga honom. När han kom tillbaka berättade han, att han nu visste bättre reda på orsaken till sjukdomerna. Kloke Lars hade berättat, att någon givit henne ^{ett} något hallmedel, och detta hade varit för skarpt. Nu hade Nils i sin ågs ett medel, som kunde upphäva

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

5875

Landskap: *Halland*

Upptecknat av:

*Bror Jansson*Härad: *Nöh*

Adress:

*Skottorp*Socken: *Rönneby*

Berättat av:

*Nelly Bengtsson*Uppteckningsår: *1939*

Född år

*1822 i Skottorp i Rönneby*LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9

17

brallmedlets verkan. När Nils hade tillagat sitt medel, kom han till stäme igen och gav medicinen åt Neta. Efter någon tid blev han fullkomligt frisk igen. Nils förklarade så orsaken till sjukdomen. Orsaken bestod där i, att Neta förtärt en blandning vari ingick nämmiskoben, som lånats från kyrkogården. Den, som kokt ihop blandningen, hade varit nog oförsiktig att inte lämna resten av benet, som lånats, tillbaka till kyrkogården i rätt tid. Ett ben, som lånats från^{en} kyrkogården, fick inte behållas hemma mer än

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5875

Landskap: Halland

Upptecknat av: Bror Jansson

Härad: Håh

Adress: Skallarp

Socken: Rönneby

Berättat av: Nelly Bringsen

Uppteckningsår: 1939

Född år 1877 i Skallarp i Rönneby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

18

bestämde dagar (en vecka), för annars
fick kuren motsätt veckan. Något par-
ti mellan Karl Svensson och Neta Andreas-
dotter blev ^{det} inte utan båda gifte sig seder-
mera på var sitt bröl.

Nelly Bengtsson är född i Åstorp i Rinnestörs församling. Fd. Bengtssons föräldrar ägde ett ställe i Åstorp. Hon var äldsta dottern till Petter Bengtsson och hans hustru Petronella. Hennes moder gifte sig när Nelly var i skolåldern och hon vistades hos modern och det var av henne, som hon hört berättelserna. Nu bor hon i Rinnestörs kyrkoby och hon försörjer sig genom att laga mat vid bjudningar hos folk i trakten.